

## WILLY SPILLEBEEN

1. Er is, denk ik, geen sprake meer van -smen zoals in de negentiende-twintigste eeuw of stromingen zoals destijds Tachtig en Van Nu en Straks, Vijftig en *Tijd & Mens* in de Nederlandstalige poëzie. De meest recente stroming was m.i. het nieuwe realisme in Nederland met onder andere het tijdschrift *Barbarber* met Bernlef (tot 1972) en in Vlaanderen met vooral het tijdschrift *Kreatief* met Lionel Deflo (tot 2003). Het verdwijnen van stromingen zou kunnen te maken hebben met het verdwijnen van literaire tijdschriften, die destijds de stromingen essayistisch begeleidden.
  2. Veel dichters in het hedendaagse poëtische landschap vind ik onderling verwisselbaar o.a. omdat, zoals de Amerikaanse dichter Lawrence Ferlinghetti ooit formuleerde: ‘Most modern poetry is prose’, Veel moderne poëzie is cerebraal, meer verstandelijk dan gevoelsmatig of beeldend en ook vaak vrij pedant. De dichter heeft doorgestudeerd en laat zijn lezer terdege op zoek gaan naar zijn diepzinnige bedoelingen. Veel moderne poëzie heeft bovendien lak aan enige poëtische traditie. Mijn eigen werk (poëzie) positioneren binnen het huidige poëzielandschap lijkt me erg moeilijk. Ze gaat strofe, ritme en zelfs rijm niet uit de weg, ze is meer plastisch dan melodieus bedoeld en drukt zich dan ook graag uit in beelden. Ze sluit aan, denk ik toch, bij de meer klassieke poëzie. Ik noem mezelf graag een symbolist en heb een voorkeur voor de (Franse, Duitse, Engelse, Spaanse) symbolisten.
- 
3. Ik lees vrij veel buitenlandse poëzie, vaak in vertaling en ook in bloemlezingen. Ik vertaal ook vaak (enkel voor mezelf) buitenlandse gedichten die me treffen om ze zodoende te begrijpen en te doorgronden. Of die buitenlandse poëzie doorwerkt in mijn eigen werk betwijfel ik; ik zou ook proberen het te verhinderen. Ik heb vrij veel Franse poëzie gelezen en bestudeerd vooral de symbolisten boeiden me en boeien me nog steeds: Baudelaire, Rimbaud, in mindere mate Verlaine maar ook sterk Leconte de Lisle, Alfred de Vigny, Victor Hugo, Max Jacob; ook Engelstalige dichters als Dylan Thomas, beslist Seamus Heaney, E. E. Cummings (uit wiens werk ik een selectie ‘Horizontale zaken’ heb vertaald) en ook de grote W. B. Yeats; ook Duitstalige dichters, Rilke uiteraard maar ook Hölderlin, Trakl en de wonderlijke Johannes Bobrowski; natuurlijk ook de Spaanstaligen Neruda, Garcia Lorca en Alberti (van wie ik heel wat heb vertaald.) Ik lees ook met bijzonder plezier de klassiek dichters: Homerus, Pindarus, Ovidius. Natuurlijk heeft de buitenlandse poëzie de Nederlandse beïnvloed: Ik noem Nijhoff die vooral Rilke maar ook Verlaine goed heeft gelezen; ook Adriaan Roland Holst en de Ierse dichters; Leopold die veel meer dan Boutens Omar Khayyam en andere Oosterse dichters tot indrukwekkende Nederlandse poëzie heeft gemaakt.
  4. Het valt op – en dat is nieuw – dat heel wat moderne Nederlandse dichters, buitenlands klinkende namen hebben. Ongetwijfeld hebben ze invloeden van hun diverse culturen in hun eigen Nederlandse poëzie verwerkt. Vroeger was dat met onder andere Suriname en de koloniën toch minder het geval, althans in de poëzie.
  5. De Nederlandstalige poëzie is door de taal één geheel al zijn er aanzienlijke verschillen net als overigens ook tussen Nederlanders en Vlamingen. Gezelle, de in Nederland onterecht onderschatte Rodenbach, Van de Woestijne, Van Ostaijen, Claus, Van

Herreweghen kun je bezwaarlijk, Noord-Nederlands noemen; Leopold, Kloos, Nijhoff, Ida Gerhardt, Achterberg bezwaarlijk Vlaams.

6. Vernieuwing van de poëzie kan enkel komen door grote individuen die als uit het niets kunnen opschieten zoals ook de vorige grote dichters hebben gedaan. Stromingen of strekkingen zoals de diverse -ismen zie ik niet meer tergeren, ook niet in een andere vorm.
7. Maatschappelijk engagement zal afhangen van de maatschappelijke evolutie. Of dat voor de poëzie zelf een goede zaak is, betwijfel ik. Geëngageerde poëzie verzandt snel en wordt banaal, al is er toch ook Van Ostaijens *Bezette stad*. Maar de belangrijke poëzie vertegenwoordigt hoe dan ook de maatschappelijke, etnische en seksuele diversiteit!
8. Poëzie uit zich in een andere, complexere, vaak raadselachtigere taal dan proza. Misschien moet men die taal leren. Een opgave voor de scholen? Maar de leraars kennen veelal evenmin die taal. Dus wordt de poëzie slecht begrepen of bij gebrek aan aanvoelen gemeden. Papiermedia hechten weinig belang aan de poëzie, beduidend minder dan vroeger. Maar is dat niet zo voor de hele literatuur? Voor Internet is poëzie vaak weinig meer dan rijmelarij en infantiel gedoe en veel scholen doen daar duchtig aan mee. Ik vrees dan de gedwongen poëtische aandacht geen goede zaak is voor de poëzie. Poëziekritiek is in de media, met uitzondering van *Poëziekrant*, nagenoeg onbestaande. De kwaliteit van de poëziekritiek, voor zover die in de media nog aan bod komt (nagenoeg nooit dus) is onbeduidend of daarentegen al te high brow.
9. Met festivals, podia en manifestaties heb ik niets te maken. Dat had ik in het verleden ook al niet. Dichters die van hun pen leven? 'Rari nantes in gurgite vasto', Ze verzuipen of oefenen aan beroep uit.
10. Of slam, spoken word, instapoëzie de poëzie verrijken of verarmen? Ze hebben m.i. niets met poëzie te maken, hooguit met cabaret.
11. Zoveel dichters blijven voor mij belangrijk. En alles vastpinnen op één naam is m.i. onzin. Ik heb 15 jaar lang Martinus Nijhoff gelezen en bestudeerd en *De geboorte van het stenen kindje* over zijn poëzie gepubliceerd). Ik lees hem nog. Hij is helder, oorspronkelijk, eenvoudig en toch diepzinnig... Maar Guido Gezelle is dat ook. En Van Ostaijen. En wat een gigant is Jan Hendrik Leopold!